

DE DIENSTLIFT

(The Dumb Waiter)

Eenakter

door

HAROLD PINTER

vertaling

Corné Jones

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE DIENSTLIFT – THE DUMB WAITER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **Harold Pinter** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **2** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

BEN

GUS

Het geheel speelt zich op een herfstavond af, in een kamer in het souterrain, ergens in Birmingham.

TIJD:

Tegenwoordige tijd.

DECOR:

In de achterwand zitten twee deuren; de linkerdeur leidt naar het toilet en de keuken, de rechterdeur leidt naar het voorportaal. In het midden van de achterwand is een uitbouw, wat een dienstlift blijkt te zijn. Links van de uitbouw staat het bed van Ben, rechts van de uitbouw staat het bed van Gus. De bedden zijn rommelig opgemaakt en staan met het hoofdeinde tegen de achterwand aan. Op de bedden ligt kleding van beide mannen, waaronder een vestje en een jasje. Onder ieders kussen ligt een pistool met houder. Tegen de linkerwand staat een stoel, daarboven hangt een poster van een voetbalelftal.

Technische aanwijzing vertaler.

In plaats van "de dienstlift" op en neer te laten gaan, kan ook gebruik gemaakt worden van een luik voor de dienstlift. Deze valt neer, voordat de lift omhoog gaat en gaat omhoog zodra de lift gearriveerd is. De geluiden van het omhoog gaan en het naar beneden komen van de lift kan men simuleren. Toelichting: De kist van de dienstlift is aan de voorzijde open.

Ben ligt op het linkerbed de krant te lezen. Gus zit aan de rechterkant van het rechterbed, zijn schoenveters met veel moeite vast te maken. Beide mannen gaan gekleed in een overhemd, een lange broek met bretels. Gus maakt zijn veters vast, staat op, geeuwt en loopt langzaam naar de linkerdeur. Hij stopt en schudt met zijn voet. Ben laat zijn krant zakken en kijkt naar Gus. Gus knielt en maakt zijn veter los, langzaam trekt hij zijn schoen uit. Hij kijkt in zijn schoen en haalt er een platgetrapt luciferdoosje uit. Hij schudt het doosje heen en weer en bekijkt het aandachtig. Ben en Gus kijken elkaar aan. Ben ritselt met de krant en gaat verder met lezen. Gus stopt het luciferdoosje in zijn zak en bukt om zijn schoen aan te trekken. Met veel moeite maakt hij de veter vast. Ben laat zijn krant zakken en kijkt weer naar Gus. Gus knielt neer en maakt de veter van zijn schoen weer los en trekt zijn schoen uit. Hij kijkt in zijn schoen en haalt er een platgetrapt sigarettenpakje uit. Hij schudt het heen en weer en bekijkt het aandachtig. Hun ogen ontmoeten elkaar weer. Ben ritselt met de krant en gaat weer lezen. Gus stopt het sigarettenpakje in zijn zak, buigt voorover, trekt zijn schoen aan en maakt de veter vast. Dan dwaalt hij af naar de linkerdeur. Ben smijt de krant neer op het bed en kijkt Gus woest na. Hij pakt de krant weer op en gaat op zijn rug liggen lezen. Er volgt een stilte. Dan horen we het geluid, van het twee maal doortrekken van het toilet. De stortbak loopt niet leeg. Weer volgt er een stilte. Gus komt de kamer in en stopt bij de deur. Hij krabt aan zijn hoofd.

BEN: Tsss! *(hij pakt de krant op)* Wat denk je hiervan? Luister naar dit! *(hij vouwt de krant om)* Een man van zeven-en-tachtig wilde de weg oversteken. Maar op dat moment was er veel verkeer. Hij kon niet zien hoe hij er doorheen moest. En toen kroop hij onder een vrachtwagen.

GUS: Hij deed wat?

BEN: Hij kroop onder een vrachtwagen. Een stilstaande vrachtwagen.

GUS: Nee!

BEN: De vrachtwagen startte en hij werd overreden.

GUS: Ga door!

BEN: Dat is alles wat er over in staat.

GUS: Ga weg!

BEN: Het is genoeg om jou kotsmisselijk te maken, hè?

GUS: Wie adviseerde hem om zoiets te doen?

BEN: Een man van zeven-en-tachtig onder een vrachtwagen!

GUS: Het is niet te geloven.

BEN: Het staat hier, zwart op wit.

GUS: Ongelofelijk. (*stilte*)

Gus schudt zijn hoofd en verdwijnt door de linkerdeur. Ben gaat weer liggen en leest verder. Het toilet wordt één keer doorgetrokken, de stortbak loopt weer niet leeg. Ben mompelt over iets wat er in de krant staat. Gus komt weer binnen.

GUS: Kan ik jou iets vragen?

BEN: Wat ben jij hiernaast aan het doen?

GUS: Nou, ik was net...

BEN: Hoe zit het met de thee?

GUS: Ik was net van plan thee te maken.

BEN: Nou, doe dat dan, maak thee.

GUS: Ja, ik zal het doen. (*gaat op de stoel zitten, peinzend*) Het is deze keer wel heel mooi opgelegd op het aardewerk, dat kan ik je wel zeggen. Een soort van streep. Er zit een witte streep op. (*Ben leest*) Het is heel mooi, dat kan ik je wel zeggen. (*Ben slaat een pagina om*) Weet je, een soort streep rondom het kopje. Langs de rand. De rest is helemaal zwart, behalve precies in het midden, waar het kopje omhoog gaat, daar is het wit. (*Ben leest*) Weet je, de borden zijn precies hetzelfde, alleen hebben die een zwarte streep in het midden...die borden. Ja, ik ben redelijk tevreden met het aardewerk.

BEN (*doorlezend*): Waar heb jij borden voor nodig? Je bent toch niet van plan te gaan eten?

GUS: Ik heb wat koekjes mee genomen.

BEN: Dan kan je ze maar beter snel opeten.

GUS: Ik neem altijd wat koekjes mee. Of een stuk cake. Je weet dat ik geen thee kan drinken zonder iets te eten.

BEN: Nou, maak dan thee, man. De tijd draait door. (*Gus pakt het platgetrapte sigarettenpakje op en bekijkt het*)

GUS: Heb jij sigaretten? Ik denk dat ik zonder zit. (*hij gooit het pakje hoog op en leunt voorover om het op te vangen*) Ik hoop niet dat dit klusje lang gaat duren. (*mikt zorgvuldig het pakje onder zijn bed*) Oh ja, ik wilde je iets vragen.

BEN (*slaat de krant neer*): Tssss!

GUS: Wat is er?

BEN: Een kind van acht doodde een kat.

GUS: Ga weg.

BEN: Het is waar. Het is toch wat, hè? Een kind van acht, die een kat doodde.

GUS: Hoe heeft hij het gedaan?

BEN: Het was een meisje.
GUS: Hoe heeft ze het gedaan?
BEN: Ze.... *(pakt de krant en leest)* Dat staat er niet in.
GUS: Waarom niet?
BEN: Wacht even. Er staat hier... "Haar broer van elf jaar, volgde het incident vanaf de gereedschapsschuur."
GUS: Ga door.
BEN: Dat is verdomd bespottelijk. *(pauze)*
GUS: Ik wed er om dat hij het heeft gedaan.
BEN: Wie?
GUS: Die broer.
BEN: Ik denk dat je gelijk hebt. *(pauze. Slaat krant neer)* Het is toch wat, hè? Een kind van elf dood een kat en geeft z'n jonge zusje van acht de schuld! Het is genoeg om.... *(hij walgt er van en pakt de krant weer op. Gus staat op)*
GUS: Hoe laat neemt hij contact op? *(Ben leest)* Hoe laat neemt hij contact op?
BEN: Wat is er met jou aan de hand? Het kan ieder moment zijn. Ieder moment.
GUS *(loopt naar de voet van Ben's bed)*: Ik was van plan jou iets te vragen.
BEN: Wat?
GUS: Heb jij de tijd opgenomen dat het duurt voordat de bak gevuld is?
BEN: Welke bak?
GUS: Van het toilet.
BEN: Nee. Jij wel?
GUS: Verschrikkelijk.
BEN: Wat is er mee?
GUS: Wat denk jij dat er mee aan de hand is?
BEN: Niets.
GUS: Niets?
BEN: Het heeft een defecte vlotterkraan, dat is alles.
GUS: Een defecte wat?
BEN: Vlotterkraan.
GUS: Nee. Echt?
BEN: Dat is wat ik er van denk.
GUS: Ga weg! Dat ik daar zelf niet ben opgekomen, zeg. *(hij kijkt naar zijn bed en drukt de matras in)* Ik heb geen goede rust gehad vandaag, jij wel? Het bed is niet veel bijzonders. Ik kan ook niet onder iemand anders deken liggen. *(hij vangt een glimp van de poster van de wand op)* Hallo, wat is dat? *(staart naar de poster)* "Het eerste elftal." Voetbal. Heb je dat gezien, Ben?

BEN (*leest*): Wat?

GUS: Het eerste elftal.

BEN: Wat?

GUS: Er hangt hier een poster van het eerste elftal.

BEN: Welk eerste elftal?

GUS (*bestudeert de poster*): Dat staat er niet.

BEN: Hoe zit het met de thee?

GUS: Ze lijken mij allemaal een beetje te oud. (*hij loopt naar voren, kijkt de zaal in, dan in de kamer*) Het lijkt mij niets om hier te moeten leven in deze rotzooi. Het zou iets beter zijn als er een raam in zat, dan kon je zien hoe het er buiten uit zag.

BEN: Waar heb je een raam voor nodig?

GUS: Nou, ik hou er van om een beetje uitzicht te hebben, Ben. Het helpt de tijd te doden. (*loopt in de kamer rond*) Ik bedoel, je komt in een plaats waar het nog donker is, je slaapt de hele dag, je doet je werk en dan ga je weer weg in de nacht. (*pauzeert*) Ik hou er van om het landschap te zien. Maar in deze baan krijg je daar nooit de kans voor.

BEN: Je krijgt je vrije dagen toch?

GUS: Veertien dagen maar.

BEN (*laat krant zakken*): Schei toch uit. Iedereen zal denken dat je elke dag werkt. Hoe vaak hebben we nou een klus? Eens per week? Waar klaag je over, man?

GUS: Ja, maar we moeten altijd beschikbaar zijn, of niet soms? Je kunt nooit weg uit je huis, omdat er misschien een telefoontje komt.

BEN: Weet je wat jouw probleem is?

GUS: Wat?

BEN: Je hebt geen enkele interesse.

GUS: Ik heb genoeg interesses.

BEN: Welke? Vertel me van één van jouw interesses. (*pauze*)

GUS: Ik heb genoeg interesses.

BEN: Kijk me aan. Wat heb ik?

GUS: Weet ik niet. Wat?

BEN: Ik heb mijn houtwerk. Ik heb mijn modelboten. Heb je mij ooit zonder werk gezien? Ik ben nooit zonder werk. Ik weet mijn tijd zo in te delen dat het mij het beste uitkomt. Als er dan een telefoontje komt, dan ben ik er klaar voor.

GUS: Ben je er dan nooit een beetje zat van?

BEN: Zat van? Waar van? (*stilte. Ben leest. Gus voelt in de zakken van zijn jasje, dat aan het bed hangt*) Heb jij soms sigaretten?

GUS: Ik zit zonder. (*de stortbak loopt leeg*) Daar gaat'ie! (*gaat op bed zitten*) Nee. Ik bedoel te zeggen dat het aardewerk goed is. Dat is

het. Het is heel mooi. Maar dat is het enige wat ik van deze plaats kan zeggen. Het is nog erger dan de vorige keer. Herinner je de laatste plaats waar we waren? De laatste keer, waar was dat ook weer? Daar was tenminste een radio. Nee, eerlijk. Het lijkt er niet erg op dat hij zich bekommert om ons comfort.

BEN: Wanneer ben je van plan te stoppen met dat gejammer?

GUS: Als je hier lang blijft loop je de kans reumatisch te worden.

BEN: We blijven hier niet lang. Maak de thee nou maar. We kunnen ieder moment met onze klus beginnen. *(Gus pakt een kleine tas onder zijn bed vandaan en haalt er een pakje thee uit. Hij bekijkt het en leest het opschrift)*

GUS: Hé, ik moet je nog steeds iets vragen.

BEN: Wat is er verdomme nu weer?

GUS: Waarom stopte jij de auto vanmorgen midden op de weg?

BEN *(laat krant zakken)*: Ik dacht dat jij sliep?

GUS: Dat deed ik ook, maar ik werd wakker toen jij stopte. Je stopte toch? *(pauze)* Midden op de weg. Het was nog donker, herinner je je dat? Ik keek naar buiten. Het was mistig. Ik dacht dat je misschien in zou dutten, maar je zat recht op in de auto, alsof je op iemand zat te wachten.

BEN: Ik zat op niemand te wachten.

GUS: Ik moet weer in slaap gevallen zijn. Waar was het allemaal voor? Waarom stopte je?

BEN *(pakt de krant op)*: We waren te vroeg.

GUS: Te vroeg? *(staat op)* Wat bedoel je? We hadden toch een seintje gekregen, waar of niet? Om meteen aan de slag te gaan. Dat hebben we gedaan. We vertrokken op de minuut. Dus, hoe kunnen we nu te vroeg zijn?

BEN *(kalm)*: Wie pakte de telefoon op. Ik of jij?

GUS: Jij.

BEN: We waren te vroeg.

GUS: Te vroeg voor wat? *(pauze)* Je bedoelt dat er eerst iemand uit moest voordat wij er in konden? *(bekijkt het beddengoed)* Ik vind deze lakens er niet erg schoon uit zien. Ze stinken een beetje. Ik was te moe om dat al op te merken toen we vanmorgen hier binnen kwamen. Hé, dat ontnemt je een beetje je vrijheid. Ik wil mijn lakens niet met een ander delen. Ik vertelde je dat de dingen minder aan het worden zijn. Ik bedoel: we hebben altijd schone lakens gehad, tot nu. Dat is mij opgevallen.

BEN: Hoe weet jij dat die lakens niet schoon waren?

GUS: Wat bedoel je?

BEN: Hoe weet jij dat ze niet schoon waren? Je hebt er de hele dag tussen gelegen, of niet soms?

GUS: Wat? Je bedoelt dat het mogelijk mijn stank is? *(hij ruikt aan het laken)* Ja. *(gaat langzaam op het bed zitten)* Het kan mijn stank zijn. Mogelijk. Het is moeilijk te zeggen. Ik weet echt niet waar ik naar stink, dat is het probleem.

BEN *(wijst op de krant)*: Tssss!

GUS: Wat, Ben?

BEN: Tssss!

GUS: Ben.

BEN: Wat?

GUS: In welke stad zitten we eigenlijk? Ik ben het vergeten.

BEN: Ik heb het je verteld. Birmingham.

GUS: Ga weg! *(bekijkt de kamer met veel interesse)* Dat is in het midden van het land. De tweede grootste stad van Engeland. Had ik nooit geraden. *(hij knipt met zijn vingers)* Hé, het is vandaag vrijdag, hè? Dan zal het morgen zaterdag zijn.

BEN: Wat is daar mee?

GUS *(opgewonden)*: Dan kunnen we uitgaan en naar Aston Villa gaan kijken!

BEN: Ze spelen uit.

GUS: Nee, het is niet waar. Eerlijk? Wat jammer nou.

BEN: Hoe dan ook, we hebben geen tijd. We gaan meteen terug.

GUS: Maar we hebben het vroeger gedaan, hè? Overnachten en naar een wedstrijd gekeken, waar of niet? Voor een beetje ontspanning.

BEN: Dingen zijn verscherpt, maat. Ze hebben ze verscherpt. *(Gus grinnikt in zichzelf)*

GUS: Ik zag Aston Villa eens verslagen worden in een cup-finale. Tegen wie was dat ook al weer? Witte shirts. Het was 1 - 1 met de rust. Ik zal dat nooit vergeten. De tegenstander won door een penalty. Omstreden. Daardoor verloren ze met twee tegen één. Je was er zelf bij.

BEN: Ik niet.

GUS: Ja, jij was daar ook. Herinner je je die omstreden penalty niet meer?

BEN: Nee.

GUS: Hij viel neer in het strafschoopgebied. Ze zeiden dat hij komedie speelde. Ik denk niet dat die andere vent hem ook maar met de vinger aanraakte. Maar de scheidsrechter had de bal al op de stip.

BEN: Hem niet aanraakte! Waar heb jij het over? Hij schopte hem toch zeker onderuit?

GUS: Niet Aston Villa. Aston Villa speelt dat soort voetbal niet.

BEN: Donder toch op, man! *(pauze)*

GUS: Dat moet hier geweest zijn, in Birmingham.

BEN: Wat moet?

GUS: Aston Villa. Dat moet hier geweest zijn.

BEN: Ze speelden uit.

GUS: Weet je wie het andere team was? Het was de Spurs. Het was Tottenham Hotspurs.

BEN: Nou, wat is daar mee?

GUS: We hebben nooit een klusje gedaan in Tottenham.

BEN: Hoe weet je dat?

GUS: Ik had me Tottenham zeker herinnerd.

BEN *(draait zich naar Gus)*: Laat me niet lachen, man! *(draait zich om en leest verder)*

GUS *(gapend)*: Wanneer neemt hij contact op? *(pauze)* Ja, ik zou graag een andere voetbalwedstrijd willen zien. Ik ben altijd een vurige voetbalfan geweest. Wat is er mis mee om de Spurs morgen te zien?

BEN *(toonloos)*: Zij spelen uit.

GUS: Wie zijn zij?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto